

ИЗВЕШТАЈ
О ПОДОБНОСТИ МАСТЕР РАДА ЗА ОДБРАНУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Састав Комисије:

1. др Тамара Грујић, професор струковних студија, област: Филолошке науке – Српски језик и књижевност, Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди – ментор
2. др Миланка Маљковић, професор струковних студија, област: Педагошке и андрагошке науке, Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди – члан
3. др Мирсада Џаферовић, професор струковних студија, област: Педагошке и андрагошке науке, Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди – члан

Комисија је именована на основу Одлуке број 315-1 од 05. 07. 2023.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме: **Емилија (Сабине) Ладичорбић**
2. Датум и место рођења, општина, држава: 09. 06. 1994. Кикинда, Кикинда, Република Србија

III НАСЛОВ МАСТЕР РАДА:

Интермедијалност бајке у васпитно-образовном раду и њен уметнички израз у савременој књижевности за децу

IV ПРЕГЛЕД МАСТЕР РАДА: *Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикана и сл.*

Мастер рад под насловом „Интермедијалност бајке у васпитно-образовном раду и њен уметнички израз у савременој књижевности за децу“ Емилије С. Ладичорбић састоји се од увода, теоријског и методолошког приступа проблему, резултата истраживања и интерпретације резултата, закључних разматрања, литературе и прилога. Мастер рад написан је на 75 страна.

Поред апстракт са кључним речима на српском и енглеском језику, рад садржи следећа поглавља: 1. Увод (од 7. до 10. стране), 2. *Значај бајке и њен уметнички израз* (од 11. до 15. стране), 3. *Народна бајка у поређењу са ауторском* (од 16. до 18. стране), 4. *Примена бајке у васпитно-образовном раду* (од 19. до 25. стране), 5. *Појам интермедијалности у књижевним текстовима за децу* (од 26. до 30. стране), 6. *Мултимедијалност у савременој књижевности за децу* (од 31. до 33. стране), 7. *Уметнички израз у савременој књижевности за децу* (од 34. до 35. стране), 8. *Адаптација књижевног текста* (од 36. до 38. стране), 9. „*Ризница прича – Бајке*“ (од 39. до 42. стране), 10. *Методологија истраживања* (од 43. до 50. стране), 11. *Резултати истраживања* (од 51. до 63. стране), 12. *Дискусија* (од 64. до 66. стране), 13. *Закључна разматрања* (од 67. до 68. стране), 14. *Литература* (од 69. до 71. стране), *Прилог – Анкетни упитник за васпитаче* (од 72. до 75. стране).

Поглавље 2. *Значај бајке и њен уметнички израз* подељено је на две тематске целине: 2.1. Историјски развој бајке и 2.2. Основне одлике бајке.

Поглавље 4. *Примена бајке у васпитно-образовном раду* подељено је на три тематске целине: 4.1. Утицај бајке на развој комуникацијских вештина деце предшколског узраста, 4.2. Усвајање моралних начела и 4.3. Спор у вези са бајком.

Поглавље 5. *Појам интермедијалности у књижевним текстовима за децу* подељено је на две тематске целине: 5.1. Елементи интермедијалног и 5.2. Педагошки значај интермедијалности бајке.

Поглавље 8. *Адаптација књижевног текста* садржи једну тематску целину: 8.1. Екранизација бајке.

Мастер рад садржи 18 табела, 18 графикана и 2 слике.

Литературу чини 47 релевантних библиографских јединица и 2 електронска извора.

Мастер рад је истраживачког карактера и садржи прецизно структурирана поглавља у којима се расветљава тема са теоријског аспекта и даје приказ методолошких елемената истраживања са резултатима испитивања улоге интермедијалности бајке у васпитно-образовном раду и њеног савременог израза у савременој књижевности за децу. Избор теме кандидаткиње Емилије С. Ладичорбић подстакнут је тежњом да се истражи и закључцима истраживања допринесе унапређењу рада васпитача применом интермедијалности бајке у васпитно-образовном раду и њеног савременог израза у савременој књижевности за децу.

Уводни део мастер рада посвећен је жанру бајке и феномену интермедијалности који је разматран са аспекта књижевности. Кандидаткиња образлаже избор теме Мастер рада наводећи да је бајка и даље актуелна код деце предшколског узраста, али да се прилагодила детету XXI века. „Упркос свим адаптацијама које су бајке претрпеле, и иновацијама, које су све више присутне у савременој књижевности за децу, њени текстови и даље задржавају своју основну форму, и високу васпитну функцију, док интермедијалност указује на значај уметничког израза ових дела, који код детета треба да подстакну естетски доживљај и све више се прилагоде његовој природи схватања и виђења света у којем се оно као биће налази.“ Кандидаткиња истиче да бајка прати дететов пут одрастања, а да интермедијалност пружа могућност да овај књижевни жанр саглед вишедимензионално, те тако пружи разноврсне могућности у васпитно-образовном раду. Комисија сматра да је уводни део у складу са методолошким поставкама Мастер рада.

Поглавље *Значај бајке и њен уметнички израз* посвећено је бајци, како народној тако и уметничкој/ауторској, њиховим карактеристикама, уз преглед различитих тумачења.

Поглавље *Народна бајка у поређењу са ауторском* приказује сличности и разлике између народне и ауторске бајке кроз пример интернационалног мотива о Пепељуги, али и других мотива примерени детету предшколског узраста.

У поглављу *Примена бајке у васпитно-образовном раду* кандидаткиња истиче да бајке заузимају важно место у васпитно-образовном раду: „Данас, нема детета које не ужива слушајући бајке, јер оне му помажу у изградњи личности, у изграђивању моралних вредности, суочавању са страховима, социјализацији, идентификацији са ликовима, а пре свега, пружају му један чудесан свет у којем је све могуће, што подсећа на њихов свет из маште.“ Такође се наглашава да од креативности васпитача и његових медијских компетенција зависи колико ће бити иновативан у реализацији интермедијалности бајке. Такав начин примене бајке у васпитно-образовном раду утиче на развој комуникацијских вештина деце предшколског узраста, изграђивању самопоуздања, учењу моралних вредности и друштвено прихватљивог понашања (поштење, неправда, морални и етички концепт поштовања приватне својине). „Интермедијални приступ кроз савремену уметност огледа се у преношењу универзалних моралних вредности, животних лекција прилагођених узрасту и развојним потребама деце. Уметнички израз бајки постаје мост између класичног и модерног, између наратива и технологије, чиме бајка задржава своју едукативну моћ док истовремено расте и еволуира.“ Поред позитивних аспеката примене бајке у васпитно-образовном раду, кандидаткиња се посебно бави и негативним утицајима бајке на дете (став Марије Монтесори).

Поглавље *Мултимедијалност у савременој књижевности за децу* приказује интермедијалност и мултимедијалност у књижевности за децу, а посебним освртом на бајке, јер „интермедијалност бајке односи се на спој различитих медија и уметничких техника, које се примењују за креирање вишедимензионалних наратива у књижевности за децу“; „бајке могу да буду извор за интердисциплинарно учење“. Посебан део поглавља посвећен је елементима интермедијалног у бајци, јер интермедијалност „омогућава бајкама да се трансформишу и одрже релевантност кроз време и различите форме уметничког израза“, као и педагошком значају интермедијалности бајке која доприноси развоју дигиталне писмености.

Поглавље *Мултимедијалност у савременој књижевности за децу* бави се различитим сегментима интермедијалности и мултимедијалности у књижевности за децу, али и у васпитно-образовном раду: интеграција визуелних и текстуалних елемената, примена дигиталних технологија, мултимедијалност и трансмедијалност, медијске компетенције васпитача.

Поглавље *Уметнички израз у савременој књижевности за децу* бави се важном темом која се односи на образовање путем уметности, јер оно подстиче критичко мишљење и креативност деце, а то је је у савременом друштву неопходно. Кандидаткиња посебно истиче овај сегмент образовања из разлога што „учење путем уметности деци отвара врата ка свеобухватном образовању, које је уједно и оснажујуће и трансформишуће“.

У поглављу *Адаптација књижевног текста* кандидаткиња истиче предности адаптације бајке наводећи да на тај начин деца уче о универзалним вредностима и моралним дилемама, али на начин који је прикладан њиховом узрасту, интересовањима и развојним способностима. Део поглавља посвећен је екранизацији бајке, јер је бајка захваљујући екранизацији доживела

експанзију у XX веку, што је нарочито довело до популаризације цртаног филма. Највени допринос екранизацији бајке дао је Волт Дизни, који је бајку прилагођавао потребама савременог друштва, јер „Савремена екранизација тежи ка једнакости и буђењу свести о значају равноправности, која се осликвала и у уметничким делима, а посебно када је у питању визуелна интерпретација.

Као пример једне савремене књиге, намењене деци предшколског и млађег школског узраста је, кандидаткиња наводи пример књиге *Ризница прича – Бајке*, која обухвата краће верзије неких најлепших светских бајки Ханса Кристијана Андерсена, Шарла Пероа и браће Грим. Садржај књиге чини једанаест одабраних бајки, које су садржински прилагођене деци предшколског узраста.

Теоријски део рада добро је конципиран, примењена је релевантна литература и представља добру основу за планирано истраживање.

Истраживачки део рада усмерен је ка примени интермедијалности бајке у васпитно-образовном раду и преношењу моралних начела и изграђивању естетских вредности деце предшколског узраста. Полазећи од овога, проблем истраживања гласи: Да ли постоји заинтересованост васпитача да, користећи интермедијалност бајке у васпитно-образовном раду, развијају морална начела и естетске вредности деце предшколског узраста и колико је интермедијалност бајке заступљена у васпитно-образовном раду? На основу проблема истраживања, дефинисан је предмет истраживања, који гласи: Улога и значај интермедијалности бајке у васпитно-образовном раду за развијање моралних начела и естетских вредности деце предшколског узраста. Циљ истраживања је био да се утврди у којој мери и на који начин интермедијалност бајке има улогу у формирању моралних начела и естетских вредности деце предшколског узраста. Дефинисана су четири задатка који су спроведени по истраживачком плану како би се утврдила истинитост постављених хипотеза: Х0 – Претпоставља се да у великој мери и на различите начине интермедијалност бајке има улогу у формирању моралних начела и естетских вредности деце предшколског узраста; Х1 – Претпоставља се да је у раду са децом предшколског узраста у великој мери заступљена интермедијалност бајке; Х2 – Претпоставља се да су деца више заинтересована за активност и боље прихватају бајке ако су оне интермедијалног карактера; Х3 – Претпоставља се да је интермедијалност бајке погодна за преношење моралних начела и естетских вредности деце предшколског узраста; Х4 – Претпоставља се да васпитачи самостално припремају дидактички материјал за интермедијалност бајке. Зависну варијаблу представљају мишљења и ставови васпитача о примени и значају интермедијалности бајке у васпитно-образовном раду за развијање моралних начела и естетских вредности деце предшколског узраста. Независне варијабле односе се на пол, седиште рада, број година радног искуства васпитача и ниво образовања васпитача. Истраживањем је обухваћено 104 испитаника, васпитача запослених у предшколским установама, као и студената ВШССОВ у Кикинди, који су запослени у струци. Анкетирање се вршило путем интернета. У истраживању је коришћена дескриптивна метода, а истраживачка техника је анкетирање. Инструмент истраживања је анкетни упитник који је састављен од правилно и јасно формулисаних питања (отвореног и затвореног типа) и тврдњи, конструисаних у циљу овог истраживања. Упитник, поред питања којим се прикупљају социодемографски подаци испитаника, садржи 14 питања и тврдњи. Испитаници су на основу својих искустава одговорили на постављена питања која су формулисана у складу са циљем истраживања. Поглавље *Методологија истраживања* садржи начин формирања и опис узорка, ток и начин прикупљања података и статистички метод, при чему су сви поменути елементи у складу са предметом и циљем истраживања.

У поглављу *Резултати истраживања* приказани су квантитативни подаци који су квалитативно протумачени и представљају основ закључивања у овом раду. Добијени подаци статистички су обрађени израчунавањем процента и представљају финалне резултате који су приказани табеларно и графички.

Истраживањем су потврђене све хипотезе. Хипотеза 1: „Претпоставља се да је у раду са децом предшколског узраста у великој мери заступљена интермедијалност бајке“, потврђена је. Добијени резултати (Табела 8 и Графикон 8) показују да је интермедијалност бајке код 12% испитаника свакодневно заступљена, а код 45% испитаника често заступљена, што чини више од половине укупних испитаника. Добијени резултати (Табела 9 и Графикон 9) потврђују спровођење интермедијалности бајке у раду са децом предшколског узраста, јер васпитачи на различите начине спроводе интермедијалност бајке, највише кроз читање и препричавање (71% испитаника) и кроз коришћење пропратних слика (67% испитаника). Хипотеза 2: „Претпоставља се да су деца више заинтересована за активност и боље прихватају бајке ако су оне интермедијалног карактера“, потврђена је. Добијени резултати (Табела 10 и Графикон 10) показују да је код 71% испитаника деца веома заинтересована за активности у којима се примењује интермедијалност бајке, што чини велику већину испитаника. Добијени подаци (Табела 11 и Графикон 11) показују да је код 22% испитаника веома потребно мотивисање и подстицање деце за активности у којима се примењује интермедијалност бајке, а да је код 42%

испитаника делимично потребно. упоређивањем дооигених резултата конадидаткиња увиђа одређене нелогичности у виду великог процента заинтересованости деце и великог процента потребе за додатном мотивацијом. Хипотеза 3: „Претпоставља се да је интермедијалност бајке погодна за преношење моралних начела и естетских вредности деце предшколског узраста“, потврђена је. Добијени резултати (Табела 12 и Графикон 12) показују да 63% испитаника сматра да интермедијалност бајке веома доприноси развоју моралних начела и естетских вредности, док 26% испитаника сматра да донекле доприноси развоју моралних начела и естетских вредности, што укупно представља апсолутну већину испитаника. Добијени резултати (Табела 13–17 и Графикон 13–17) показују да се испитаници у великој већини у потуности или делимично слажу са датим позитивним тврдњама. Хипотеза 4: „Претпоставља се да васпитачи самостално припремају дидактички материјал за интермедијалност бајке“, потврђена је. Добијени резултати (Табела 18 и Графикон 18) показују да 30% испитаника увек самостално припрема дидактичке материјале, док 47% испитаника често самостално припрема дидактичке материјале, што чини велику већину испитаника која самостално припрема дидактичке материјале. На основу добијених резултата и прихваћених посебних хипотеза истраживања, општа хипотеза истраживања „Претпоставља се да у великој мери и на различите начине интермедијалност бајке има улогу у формирању моралних начела и естетских вредности деце предшколског узраста“, потврђена је.

Анализа добијених података, дискусија и закључци у складу су са добијеним резултатима.

Поглавље *Закључна разматрања* јасно је формулисано и довољно прегледно сажима резултате истраживања, наглашавајући да „примена бајке у васпитно-образовном раду, утиче на развој когнитивних способности, усвајању моралних начела, али и на дечји развој у целини, и стога приказ њеног садржаја треба да буде интермедијалног карактера“, јер су звучни и визуелни елементи, одлика су савремене књижевности за децу и олакшавају усвајање текста. Кандидаткиња наглашава да уметнички израз у савременој књижевности за децу и младе, постаје неизоставан део текста, и да се као такав, све више удаљава од традиционалних мотива, како би представио што реалнију слику данашњице. „Визуелни ефекти који су данас заступљени, теже ка томе да се ослободе стереотипних елемената бајки, и тиме пруже могућност да се деца лакше поистовете са јунацима, који су сада представљени као јединствени и модернији.“

VI ЗАКЉУЧЦИ: *Оцена квалитета садржаја рада (оцена истраживања и резултата, квалитета понуђеног решења, закључака и др) и оцена писаног рада (квалитет написаног текста, вредност прилога и сл.).*

Мастер рад Емилије С. Ладичорбић „Интермедијалност бајке у васпитно-образовном раду и њен уметнички израз у савременој књижевности за децу“ представља квалитативни рад са циљем да би се унапредио васпитно-образовни рад у предшколским установама.

Описани елементи рада имају логичку повезаност и научну заснованост. Приказана теоријска разматрања у раду у вези су са методологијом приказаног истраживања. Добијени резултати квантитативно су обрађени и на основу њих закључено је да васпитачи имају позитивне ставове у вези са интермедијалношћу бајке у васпитно-образовном раду, да је задовољавајуће висок ниво примене интермедијалности бајке у васпитно-образовном раду, као и да васпитачи примењују различите практичне начине рада како би код деце предшколског узраста формирали морална начела и естетске вредности.

Рад садржи импликације за унапређивање васпитно-образовног рада васпитача.

VII КОНАЧНА ОЦЕНА МАСТЕР РАДА: *Рад садржи све битне елементе и написан је у складу са насловом. Недостаци мастер рада и њихов утицај на резултат истраживања*

Мастер рад Емилије С. Ладичорбић под називом „Интермедијалност бајке у васпитно-образовном раду и њен уметнички израз у савременој књижевности за децу“, написан је у складу са образложењем наведеним у пријави теме и садржи све битне елементе прописане Правилником о мастер струковним студијама у Високој школи струковних студија за образовање васпитача у Кикинди.

Мастер рад представља оригиналан допринос науци по систематичном, обухватном и детаљном осветљавању недовољно испитаног, а изузетно значајног феномена интермедијалности бајке у васпитно-образовном раду и њеном савременом изразу у књижевности за децу. У времену доминације визуелних медија, интермедијалност бајке има велики утицај на сузбијање предрасуда и прихватање различитости, као и на формирање моралних начела и естетских вредности деце предшколског узраста.

VIII ПРЕДЛОГ: На основу укупне оцене мастер рада, комисија предлаже :

Да се мастер рад прихвати, а кандидаткињи одобри одбрана

Потписи чланова Комисије:

1. _____

др Тамара Грујић, проф. – ментор

2. _____

др Миланка Маљковић, проф. – члан Комисије

3. _____

др Мирсада Џаферовић, проф. – члан Комисије